

nál, Gelliusnál, Justinusnál olvashatók olyféle kifejezések, mint „*facultas agrorum condonandi*“, „*principium generandi animalium*.“ Ezeket olyan gerundivumos kifejezéseknek szokták magyarázni, melyekben a jó hangzatra való törekvés folytán marad el a gerundivumnak a maga főnévvel való egyezése, tehát az említett két példában *condonandi* e h. *condonandum*, *generandi* e h. *generandum*. Mivel ez a *constructio* különösen az első és második *declinatio*hoz tartozó főneveknél (mint *agrorum*) fordul elő, és a mellékevek nagy része is az első és második *declinatio*hoz tartozik, megengedjük, hogy az illető *constructio*ok keletkezésénél része volt az euphoniára való törekvésnek is annyiban, hogy kerültetett a főnév és melléknév két — *orum* vagy — *arum* (pl. *agrorum condonandum*) végzetének összehangzása. De ez a nyelvi tényeknek csak *negativ* magyarázata, mert csak azt magyarázza, hogy miért nincs ez vagy az úgy, a hogy a megszokott kifejezési mód szerint lenni kellene, tehát — a példára térve — miért *nem* *agrorum condonandum*. Arra nézve azonban nem ad *positiv* felvilágosítást az euphonia szerint való magyarázat, hogy miért szól ez vagy az a *constructio* épen úgy és nem másként, tehát — ismét a példára térve vissza — miért *épen* *agrorum condonandi*? A *positiv* magyarázatot csakis a rokon *constructio*ók analogikus egybeolvadásában találhatjuk meg, melyről Ziemer „*Junggrammatische Streifzüge im Gebiete der Syntax*“ (Colberg, Post, 1883.) című könyvének egyik részében (III. Die Kombinations- oder Reihen-Ausgleichung) érdekesen értekezik. Azaz, az említett kifejezések se nem gerundivumos, se nem gerundiumos kifejezések, hanem ennek a kettőnek analogikus egybeolvadásai, tehát a „*facultas agrorum condonandi*“ keletkezett ebből a gerundivumos kifejezésből: *facultas agrorum condonandum* és ebből a gerundiumos kifejezésből: *facultas agros condonandi*; és a „*principium generandi animalium*“ ebből a gerundivumos *constructio*óból: *principium generandum animalium* és ebből a gerundiumos *constructio*óból: *principium generandi animalia*.

(P. V.)

Reper t o r i u m.

a) Könyvek, füzetek.

Chorenei Mózes: Nagy Örményország története. Ford. és magyarázó jegyz. ellátta Szongott Kristóf. Szamosujvárt, 1892. n 8° 298 l.

Erődi Béla: A Balkán félszigeti népek költészetéből Budapest, 1892. 16° 142 l. (Olcso könyvtár.)

Évkönyv. A békésvármegyei régészeti és mívelődéstörténelmi Társulat Évkönyve. 1891—92. Összeállította dr. Karácsonyi János főtitkár. Gyulán, 1892. 8° 157 l.

- Gööz József dr.*: Paedagogiai értekezések. Bpest, 1880. 8° 112 l.
- Greksa Kázmér*: A Zrínyiász és viszonya Tasso, Vergilius, Homeros és Istvánffyhoz. Eger, 1892. 8° 158 l.
- Gyulai Pál*: Gr. Széchenyi István mint író. Bpest, 1892. 8° 48 l. (Olcsó könyvtár.)
- Herodotos* történeti könyvei. Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Geréb József*. Bpest, 1892. 8° XXIV, 372 l.
- Homeros* Odysseiája az eredeti vermértékben. Ford. *Kempf József*. Bpest, 1892. 8° (Megjelent 1—28 lapig.)
- Kemény Lajos ifj.*: Kassa város régi számadáskönyvei 1431—1532. Kassa, 1892. n. 8° 157 l.
- Lázár Gyula dr.*: Angolország történelme. A legrégebb időktől az új korig. Második kötet. Temesvár, 1892. n. 8° 588 l.
- Neményi Imre*: Apáczai Csere János mint paedagogus. Budapest, 1893. n. 8° 71 l.
- Szádeczky Lajos*: Szerémi György élete és emlékezete. Budapest, 1892. 8° 82 l. (Történettudományi Értekezések XV köt. 7 p.)
- — Szerémi emlékirata kiadásának hiányai. Budapest, 1892. 8° 47 l. (Történettud. Értekezések XV k. 8 sz.)
- Szinnyei József*: Magyar Írók Élete és Munkái. 15-ik füzet. II köt. 6 füz. (Déry-Dogariu) Bpest, 1892. n. 8° 801—960 l.
- Thim József dr.*: A szerbek története a legrégebb kortól 1818-ig. N.-Beckerek, 1892. n. 8° X, 159, 179, 116 l.

b) Folyóiratok.

Akadémiai Értesítő. Október (10 füz.) A m. tud. Akadémia pályakérdései. I. A szombati kör és a m. tud. Akadémia 1849—50. Az újabb finn nyelvészetről — Ovidius szerelmei. Szerémi György élete és emlékirata. Nagy Lajos viszonya Gioaninodi Guccio francia trónkövetelőhöz.

Athenaeum. Szeptember (3 sz.) Lyka Károly: A modern művészet bölcselete. Meltz Oszkár: A magyar parlament reformja. Beljak B. P.: Mozgás és érzés. Bánóczy József: Apáczai Cseri János. Várnai Sándor: Az utolsó nádor és kora.

Budapesti Szemle. Szeptember. Heinrich Gusztáv: Körner Zrínyi drámája. A katolikus clerus sérelmei 1848. előtt és után. Haraszi Gyula: Bevezetés a francia tragédia történetéhez. I. G.: Nehány könyv Shakespeare-ről. Október: Angyal Dávid: II. Rákóczy György. A kath. klerus sérelmei 1848. előtt. Nagyszigethi K.: A Magyar Nyelvtörténeti Szótár. Zigány Árpád: Torquato Tasso új kiadása.

Egyetemes Philologiai Közöny. VI—VII füzet. Csaplár Benedek: Szabó István. Vári Rezső: Szövegjavítások kilikiai Oppianushoz. Hegedűs István: Persins. (Befej. közl.) Lázár Béla: Illei János. Kont Ignác: Az 1886—91. Franciaországban megj. philologiai munkák ism. Hellebrandt Árpád: A magyar philologiai irodalom 1881-ben.

Magyar Nyelvőr. X. füzet. Nagyszigethi Kálmán: Eb ura fakó. Kicska Emil: Hangsúly és szórend. Szarvas Gábor: Elkeresztelések. Albert János: A magyar nyelv a gyermekpólyában. Balassa József: A magyar helyesírás szabályai. Szinnyei József: A Tájszótár helytelenségei. Belányi Tivadar. Szarvas Gábor: Héhő. Kőrösi Sándor: A helyesírás kérdéséhez. Legányi Gyula: Fölültetés. Arany László: Sajtóhiba. Kérdések és feleletek. Népnyelvhatyományok. Donáth Imre: Válasz Szabó Samu bírálatára.

Petőfi-Muzeum. 4. szám. Ferenczi Zoltán: „Az utolsó alamizsna.“ Petőfi költeményei egykorú német fordításokban. Petőfi hirlapi cikkei 1848-ból. IV. (Befejező közl.) Adatok Petőfi követjelöltségéhez. (XV.) Egykorú megjegyzések Petőfi műveiről 1848-ban A kortársak bírálati Petőfi műveiről. (XVIII.) Vonatkozások Petőfire. Vegyesek.

Századok. Október. (VIII. füz.) Berzeviczy Edmund. A csatári és szedi-kerti Hoffmanok. Meltzl Oszkár: Az erdélyi szászok ipara és kereskedelme a XIV. és XV. században. I. közl. Thury József: Pecsevi viszonya a magyar történetíráshoz. IV. közl. Történeti irodalom. Tárca.

Összeállította: GYALUI FARKAS.